1774 ـ نگاه اول و نگاه دوم به زنان

سوال

این را می‌دانم که نگاه کردن به زنان نامحرم مطلقا حرام است و اگر یکی از آنها توجه مرا جلب کرد من به مدت یک یا دو ثانیه نگاهم را ادامه می‌دهم و سپس امر پروردگار به یادم می‌آید و فورا نگاهم را پایین می‌اندازم. آیا من به سبب این مدت خیلی کوتاه گناهکار می‌شوم؟ من در «حلال و حرام در اسلام» خواندم که قرآن امر به فروهشتن نگاه کرده و تعریف نگاه مورد نظر این است: «لذت بردن از زیبایی‌های زن با نگاه یا فکر کردن شهوانی در هنگام نگاه». الحمدلله من هرگز به آن حد نرسیده‌ام، جز اینکه این دو ثانیه مرا نگران نکرده است. بارک الله فیکم.

پاسخ مفصل

الحمدلله.

از جریر بن عبدالله روایت است که گفت: از رسول الله ـ صلی الله علیه وسلم ـ دربارۀ نگاه ناگهانی پرسیدم، پس مرا امر کرده که نگاهم را برگردانم. به روایت ترمذی. وی می‌گوید: این حدیثی حسن و صحیح است. (سنن ترمذی: ۲۷۷۷).

مبارکفوری در شرح این حدیث می‌گوید:

«اینجا که می‌فرماید: «ناگهانی»، یعنی آنکه نگاهش به شکل ناگهانی و بدون قصد به یک زن نامحرم بیفتد. گفته می‌شود: فجأه الأمر، یعنی هنگامی که ناگهان و بدون سبب پیشین رخ دهد.

و اینجا که می‌گوید: «پس مرا امر کرد که نگاهم را برگردانم»، یعنی برای بار دوم به او نگاه نکنم، زیرا اولی از روی اختیار نبوده و مورد عفو است، اما اگر نگاه را ادامه دهد گناهکار می‌شود و همین است که الله تعالی می‌فرماید: قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ ».

و رسول الله ـ صلی الله علیه وسلم ـ می‌فرماید: «ای علی، نگاه را با نگاه دیگر ادامه نده زیرا اولی برای توست و دومی برای تو نیست». به روایت ترمذی (۲۷۰۱) و این حدیث در «صحیح الجامع» (۷۹۵۳) آمده است.

در «التحفة» آمده است: «اینجا که می‌گوید: «نگاه را با نگاه [دیگر] ادامه نده». از پی‌گیری می‌آید، یعنی آن را تعقیب نکن و نگاه دیگری را پس از اولی انجام نده «زیرا اولی برای توست» یعنی نگاه اول اگر بدون قصد باشد [گناهی ندارد] «دیگری برای تو نیست» یعنی نگاه دوم چون به اختیار تو بوده علیه تو است».

بدین ترتیب برای شما آشکار می‌شود که نگاه عمدی به زن نامحرم و همینطور ادامهٔ نگاه پس از نگاه ناگهانی، حرام است و دربارهٔ هیچ قسمت از بدن او جایز نیست، چه آن زن در نگاه تو زیبا باشد یا خیر و چه به برانگیختن شهوت بینجامد یا خیر و فرقی نمی‌کند که تخیل یا لذت بردنی به همراه آن باشد یا نه.

از الله خواهانیم که ما و شما را از حرام دور نگه دارد، و بی‌شک الله به راه درست راهنماست.